

Motion till riksdagen 2025/26:2945

av **Marléne Lund Kopparklint och Jan Ericson (båda M)**

Nationella riktlinjer för specialistvård till sexualbrottsutsatta

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för att ta fram nationella riktlinjer för specialistvård och traumabehandling för sexualbrottsutsatta och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Trots att Sverige har ratificerat både Istanbulkonventionen och Lanzarotekonventionen saknar landet idag en fungerande vårdkedja för sexualbrottsutsatta. Resultatet är att tusentals människor lämnas utan den vård de behöver, vilket leder till fördjupat lidande, vårdskador och i värsta fall förlorade liv. Sverige måste ta fram nationella riktlinjer för specialistvård och traumabehandling för sexualbrottsutsatta. Sverige har genom att ratificera Istanbul- och Lanzarotekonventionerna förbundit sig att erbjuda sexualbrottsutsatta tillgång till traumastöd och specialiserade stödtjänster. Trots detta fick Sverige redan 2019 skarp kritik från Europarådets expertgrupp Grevio för bristande tillgång till adekvat vård. År 2020 bekräftade Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) i en rapport att vården inte klarar att möta denna patientgrupps behov.

Situationen är akut: Enbart i Region Stockholm står över 1 000 personer som utsatts för sexualbrott i kö för vård.

Region Västerbotten lade ner Astateamet i Umeå, en av få specialistmottagningar, och ersatte den med en konsult utan specialistkompetens inom sexuella övergrepp.

Sverige har i dag endast en enda specialistmottagning i sitt slag för vuxna som utsatts för sexuella övergrepp i barndomen, Wonsa i Stockholm – och den finansieras inte av regionen utan genom privata bidrag och avtal med enskilda vårdcentraler.

Det femte jämställdhetspolitiska delmålet – jämställd hälsa – innebär att kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma förutsättningar för god hälsa. Detta mål kan inte nås utan att sexualbrottsutsatta får jämlik och tillgänglig vård. Att neka dem specialistbehandling sker både i strid med jämställdhetsmålen och med patientsäkerhetslagen, som kräver att undvikbara vårdskador ska förhindras.

Sexualbrott orsakar långvariga trauman som ofta leder till PTSD, depression, självskadebeteende och suicid. Utan adekvat vård riskerar offren livslånga hälsoproblem och samhället stora kostnader. Det är inte bara en fråga om vård, utan om mänskliga rättigheter.

Sverige behöver:

- Nationella riktlinjer för specialistvård och traumabehandling för sexualbrottsutsatta.
- En nationell strategi för vårdkedjor som garanterar tillgång i hela landet.
- Tydliga krav på kompetenshöjning inom vården med fokus på sexuella övergrepp.
- Långsiktig finansiering av specialistmottagningar, så att inte enskilda regioner eller privata donationer avgör tillgången.

Så länge sexualbrottsutsatta saknar tillgång till adekvat vård kränks deras rättigheter varje dag. Det är hög tid att Sverige lever upp till sina internationella åtaganden och ger denna patientgrupp det stöd de behöver och förtjänar. Jag har tidigare motionerat i frågan riksmötet 2021/22 och 2024/25, men tyvärr är frågan fortfarande aktuell.

Marléne Lund Kopparklint (M)

Jan Ericson (M)